

ONDERZOEK

Non-compliance risico's: veel organisaties lijken niet voorbereid

nieuwe
perspectieven

BDO

Over het onderzoek

De laatste jaren is de betekenis van wet- en regelgeving en het kunnen voldoen hieraan (compliance) alleen maar toegenomen. Van bedrijven wordt verwacht dat ze 'in control' zijn en van accountants wordt verwacht dat ze hierop toezien. Daarnaast is het zo dat de maatschappij kritischer is geworden. Organisaties dienen niet alleen aan te tonen dat processen op orde zijn, de kwaliteit gewaarborgd is en risico's worden beheerst (klopt het?), maar ook over de vraag of het wel deugt.

De afdelingen Audit & Assurance en Forensics & Technology van BDO deden onderzoek naar de naleving van wet- en regelgeving door organisaties. Het onderzoek geeft inzicht in mogelijke non-compliance en de risico's die hieraan verbonden zijn. Daarbij gaat het zowel om risico's op het gebied van fraude en corruptie als om andere risico's op overtredingen van wet- en regelgeving. Daarnaast werden organisaties bevraagd op maatregelen die zij zelf nemen om non-compliance te voorkomen, en hoe zij zich al dan niet voorbereiden op mogelijke incidenten.

Het onderzoek werd gehouden onder 900 organisaties, waarvan 650 profit-organisaties en 250 non-profit organisaties (hierna ook als 'publieke sector' aangeduid). Dit onderzoek geeft inzicht in hoe bedrijven omgaan met non-compliance risico's. U krijgt inzicht in het beleid dat organisaties voeren als het gaat om hoe bedrijven omgaan met non-compliance risico's. In dit rapport krijgt u inzicht in het beleid dat organisaties voeren als het gaat om non-compliance, het werken met tussenpersonen en de extraterritoriale werking van buitenlandse regelgeving.

Inhoudsopgave

Over het onderzoek	2
1. Fraude komt meestal onverwacht	
Veel organisaties hebben geen fraudebeleid	4
2. Zakendoen met tussenkomst van derden (tussenpersonen)	
Risico's door zakendoen met tussenkomst van derden	8
3. (Buitenlandse) regelgeving wel of niet van toepassing?	
Antwoorden geven te denken	12
4. Over BDO	14

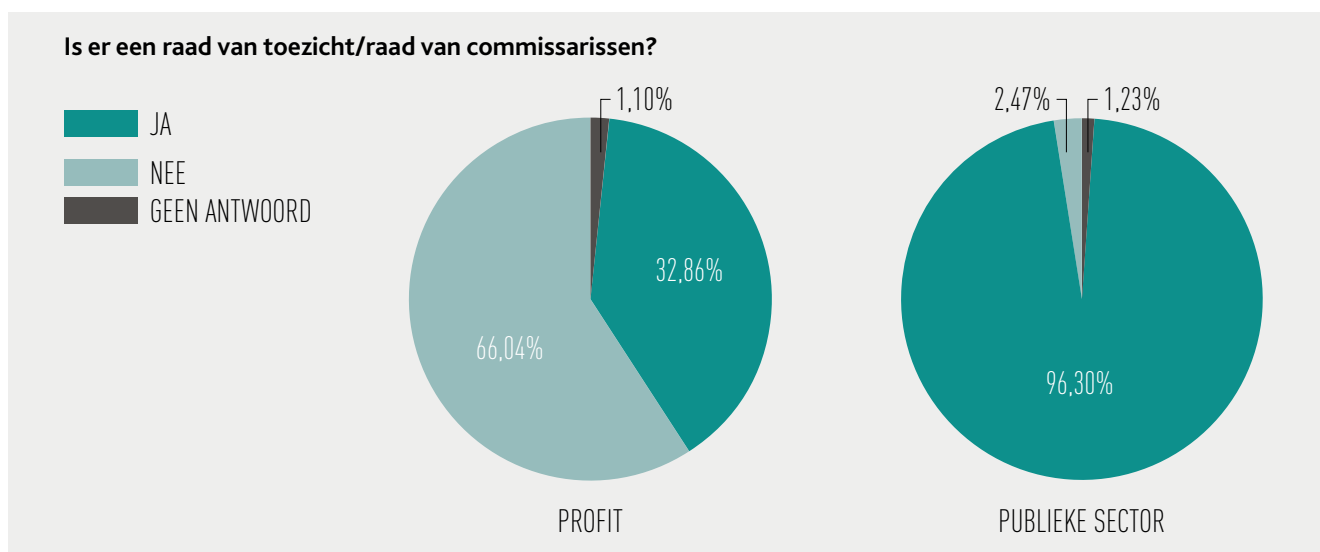
A woman with dark, curly hair is shown from the chest up, wearing a light blue, long-sleeved blouse. She is holding a black mobile phone to her ear with her right hand and has her left hand raised to her forehead, suggesting she is listening intently or feeling stressed. She is wearing a watch with a dark strap and a gold case on her left wrist. The background is a blurred indoor setting with warm lighting. A vertical red bar is on the left side of the image, and a white diagonal shape is on the right side.

**Fraude komt
meestal onverwacht**

Veel organisaties hebben geen fraudebeleid

Fraude, corruptie en andere non-compliance is een ernstig maatschappelijk probleem dat bedrijven, burgers en de overheid financieel benadeelt. Naast dat sprake kan zijn van financiële schade, is de immateriële schade vaak vele malen groter. Denk maar eens aan de reputatieschade van een bedrijf. Daarom is het belangrijk om de risico's op fraude, corruptie en andere non-compliance (hierna samengevat onder het begrip 'fraude') zo veel als mogelijk te voorkomen en te beheersen.

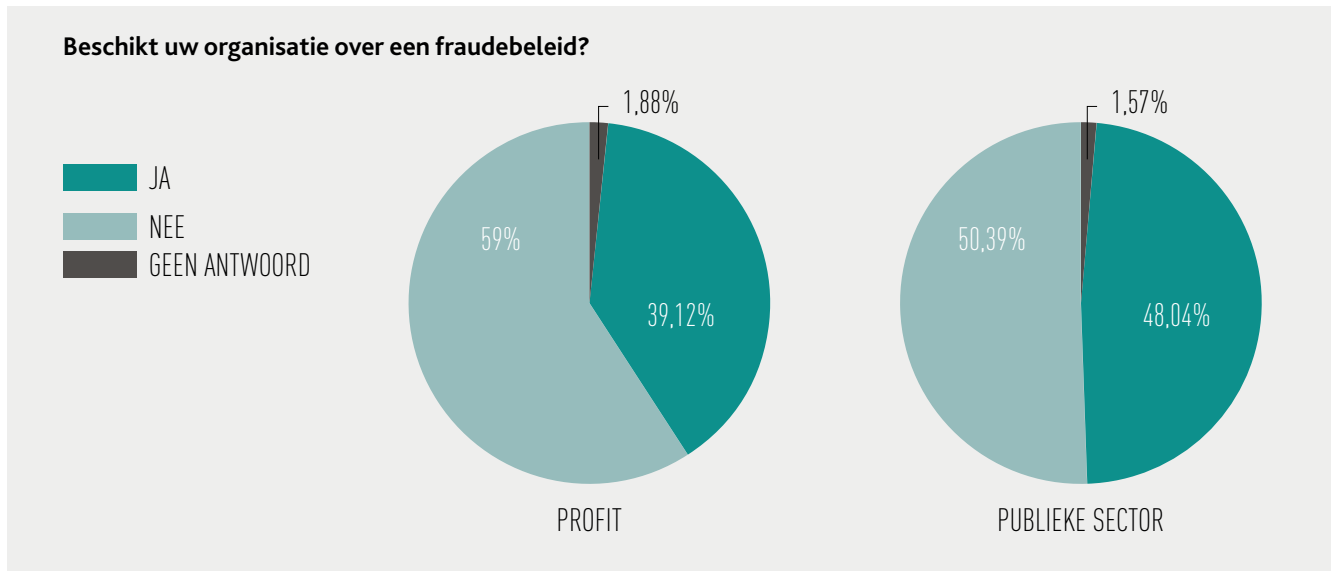
Het voorkomen van fraude bij organisaties begint bij een goed raamwerk van interne beheersing. Twee belangrijke onderdelen van dit raamwerk zijn een raad van toezicht en het hebben van een fraudebeleid. Bijna tweederde van de respondenten werkzaam in de profit-sector geeft aan geen raad van toezicht te hebben, waar vrijwel alle organisaties uit de publieke sector wel een raad van toezicht hebben.

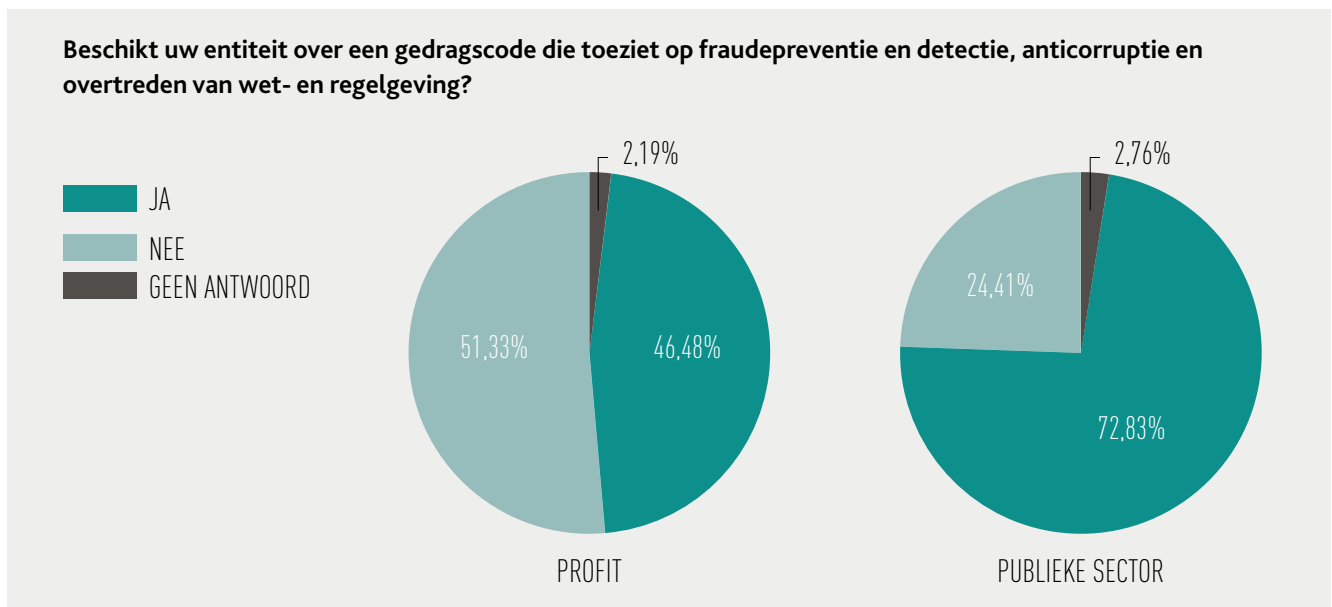
De cultuur van een organisatie en de mate waarin het management van een organisatie betrokken is bij haar medewerkers, is van belang bij het voorkomen of detecteren van fraude. Het gedrag of de levensstijl van een fraudeur kan namelijk veranderen als gevolg van een gepleegde fraude. Ruim twee derde van alle respondenten geeft aan dat diens management een zodanig goed beeld heeft van haar medewerkers dat veranderingen in gedrag of levensstijl (als gevolg van het plegen van fraude) zou opvallen.

Een belangrijke maatregel die bijdraagt aan het voorkomen van fraude binnen organisaties is een fraudebeleid. Echter, het aantal organisaties dat aangeeft niet over een fraudebeleid te beschikken valt op: meer dan de helft van de respondenten. Daarnaast beschikt slechts de helft van de profit-ondernemingen over een gedragscode die toeziet op fraudepreventie en -detectie, anti-corruptie en overtreden van wet- en regelgeving. Minder dan de helft van de profit-ondernemingen beschikt over een interne meldprocedure van incidenten of overtredingen, terwijl de meeste fraudes aan het licht komen door tips die gegeven worden door medewerkers.

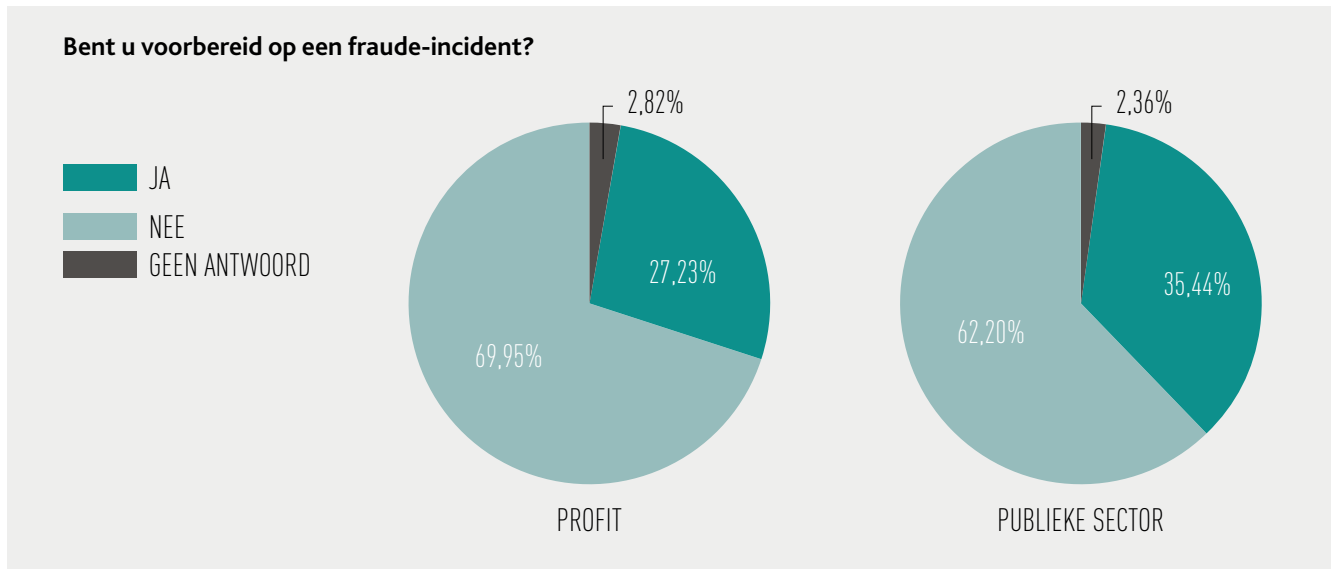

Veel organisaties blijken (ook) niet over een gedragscode te beschikken, waarin de gedragsregels of voorschriften zijn vastgelegd rondom fraudepreventie en -detectie, anti-corruptie en het voorkomen van overtredingen van wet- en regelgeving. Bij ruim de helft van profit-organisaties en bijna een kwart van de non-profit organisaties ontbreekt zo'n gedragscode.

Ook aan klokkenluidersregelingen of een andere vorm van een interne meldprocedure ontbreekt het nogal eens. De non-profitsector doet het in dit geval beter dan de profit sector. Bijna 90% van de respondenten werkzaam binnen de non-profit geeft aan dat er een interne procedure voor het melden van incidenten en overtredingen is. In de profit-sector blijft dat percentage steken op (afgerond) 55%.

Wellicht als gevolg van bovenstaande observaties geeft ruim twee derde van de respondenten aan niet voorbereid te zijn op een fraude-incident. Opvallend is dat de percentages van de profit- versus non-profitsector niet bijzonder veel verschillen. Dit terwijl je zou verwachten dat bij dit punt de invloed van een interne toezichthouder (RvC/RvT) merkbaar zou zijn.

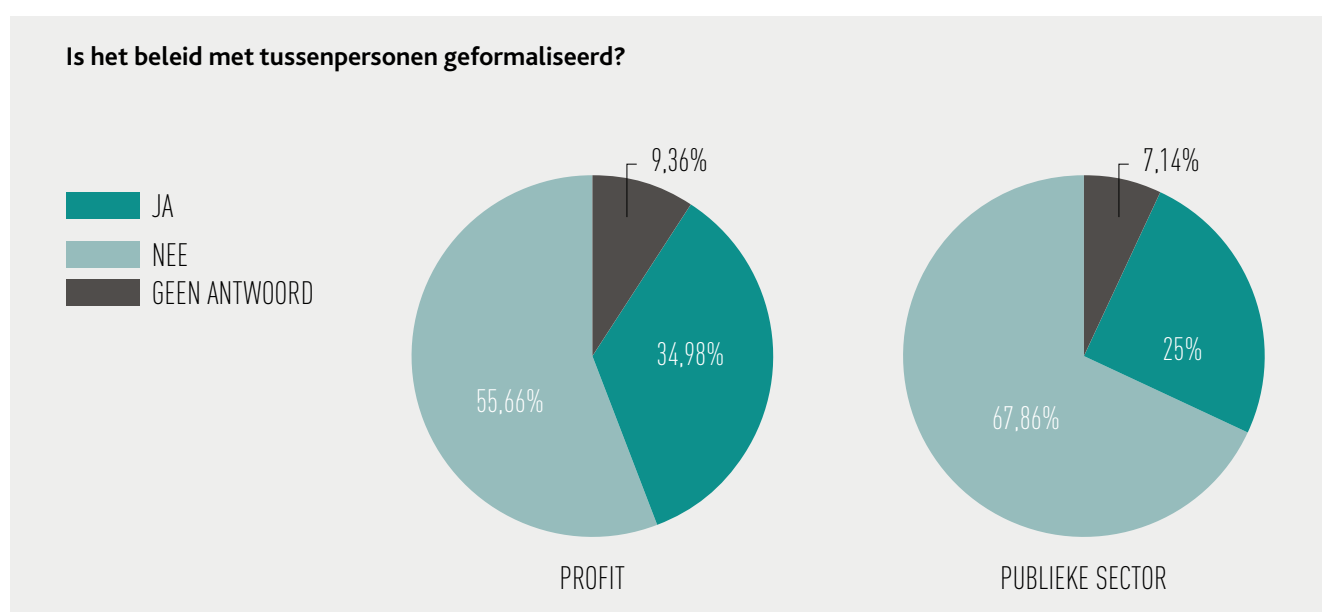

**Zakendoen met
tussenkomsst van derden
(tussenpersonen)**

Er zijn risico's verbonden aan het zakendoen via tussenpersonen

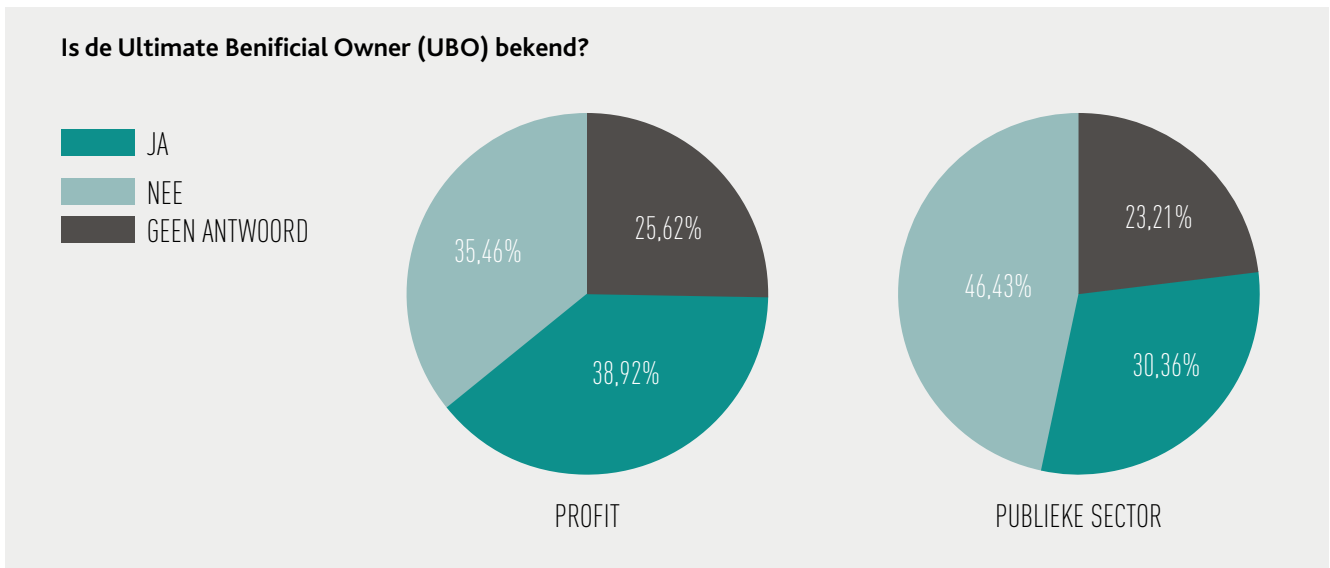
Een transactie kan tot stand komen door de tussenkomst van een derde partij. Er is dan een koper, een verkoper en een extra partij (de derde partij) betrokken, die niet verbonden is met de verkoper of koper. Voorbeelden hiervan zijn transacties via assuradeurs, hypotheekmakelaars en online betaalportals. Maar, er kan ook sprake zijn van agenten of tussenpersonen die – vaak tegen betaling van een fee – bepaalde diensten verrichten. Die diensten zijn echter niet altijd even transparant. Wij hebben nagevraagd in hoeverre organisaties bij hun activiteiten gebruik maken van tussenpersonen. Dat is in de profitsector in bijna 32% van de gevallen zo, in de non-profit bij 22%. Op zich hoeft dat geen probleem zijn. Belangrijk is echter dat afspraken met die tussenpersonen vooraf goed zijn vastgelegd.

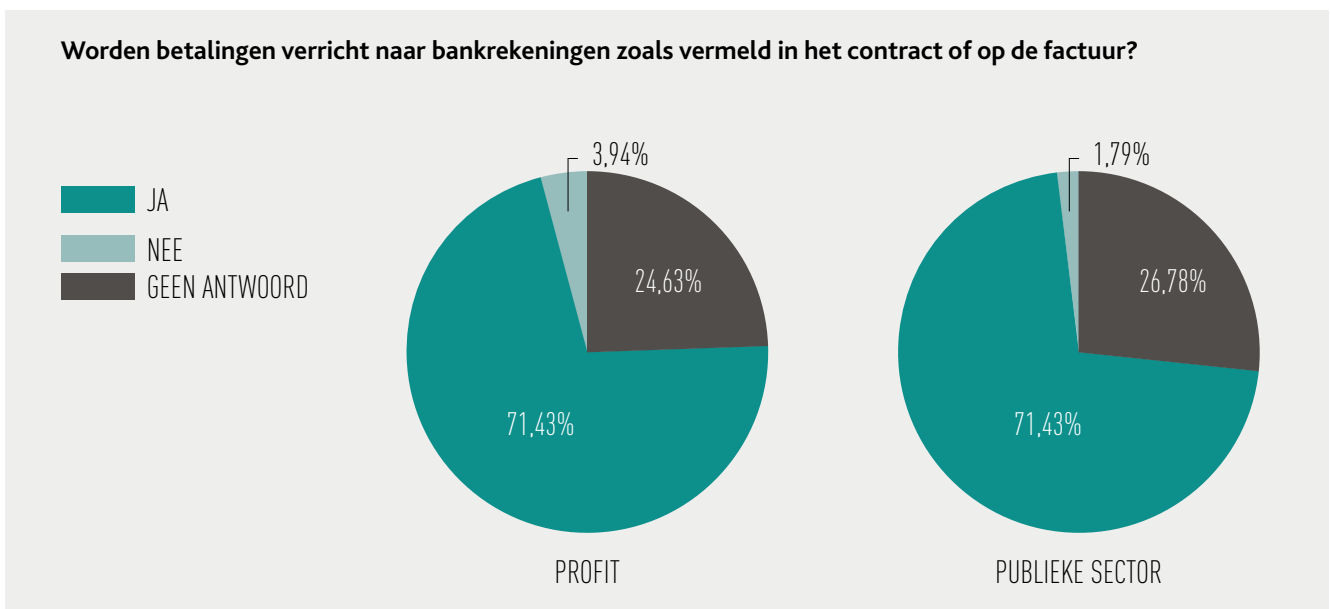
Bovenstaande visualisatie heeft enkel betrekking op organisaties die aangaven dat er transacties bij het bedrijf tot stand komen met tussenkomst van derde partijen. Het inschakelen van tussenpersonen kan een verhoogd risico geven op corruptie. Bij het gebruik van tussenpersonen is het niet altijd duidelijk welke werkzaamheden zijn uitgevoerd voor het betaalde bedrag. Met andere woorden: de prestaties zijn moeilijk meetbaar te maken. Daarnaast kan het voorkomen dat tussenpersonen -namens de onderneming- ambtenaren omkopen en dat is uiteraard onrechtmatig.

Daarom is het belangrijk om een beleid omtrent tussenpersonen te formaliseren. Het merendeel van de respondenten blijkt geen geformaliseerd beleid aangaande tussenpersonen te hebben. Dat is zo in bijna 56% van de respondenten uit de profitsector en bijna 68% van de respondenten van non-profitorganisaties.

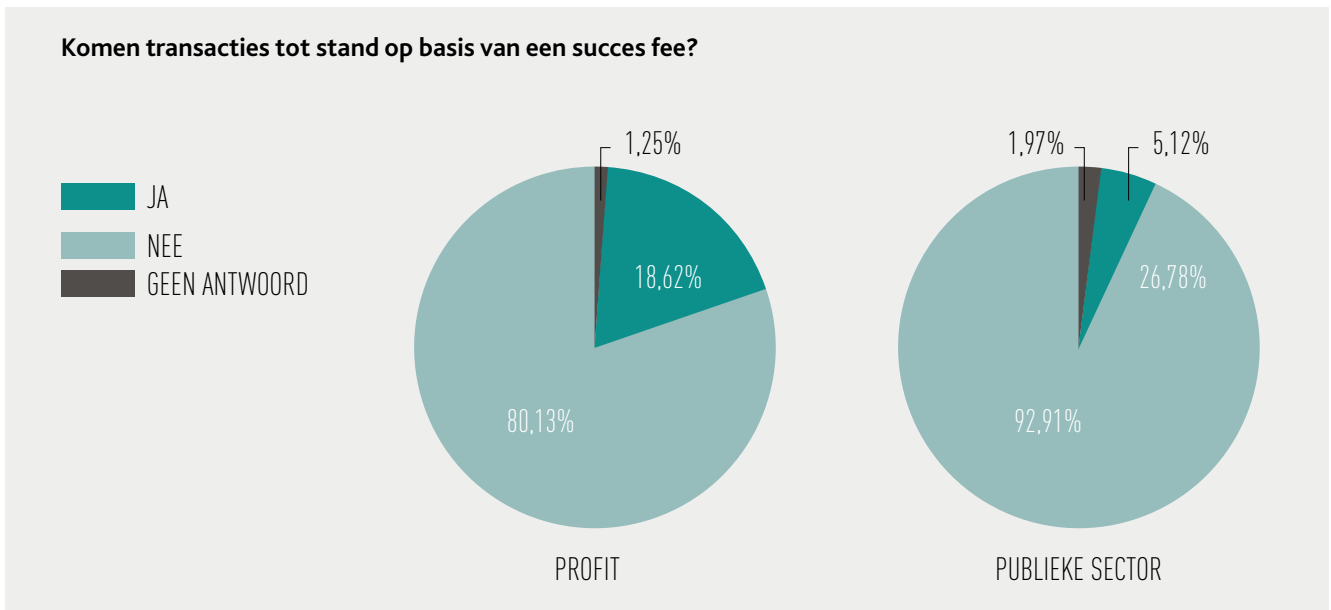
Vanwege het verhoogde risico op corruptie bij het gebruik van tussenpersonen is het van belang een [due diligence-onderzoek](#) uit te voeren. Een due diligence onderzoek betreft een diepgaand onderzoek op meerdere aspecten naar de tussenpersoon vóórdat de onderneming een relatie aangaat met de tussenpersoon. Aspecten van een due diligence betreffen o.a. financieel, juridisch en integriteitsonderzoek. Ruim 60% van de profit-respondenten geeft aan géén due diligence onderzoek uit te voeren bij ingezette tussenpersonen.

Bovenstaande visualisatie heeft alleen betrekking op ondernemingen die hebben aangegeven dat er transacties bij het bedrijf tot stand komen met tussenkomst van derde partijen. Onderdeel van een due diligence onderzoek kan de identificatie van de UBO van de tussenpersoon zijn. De UBO is de persoon die de uiteindelijke eigenaar is van de tussenpersoon. Conform Europese regelgeving dienen Nederlandse organisaties sinds maart 2022 hun UBO's te registreren bij de Kamer van Koophandel. Deze maatregel dient ter voorkoming van financieel-economische criminaliteit. Uit de enquête komt naar voren dat meer dan één derde van de respondenten (35% van de profit-respondenten en 46% van de non-profitrespondenten) niet bekend is met de UBO's van hun tussenpersonen.

Één van de indicaties op een corruptierisico dat betrekking heeft op een transactie via een derde partij (tussenpersoon) is een betaling naar een bankrekeningnummer dat niet overeenkomt met het bankrekeningnummer zoals vermeld in het contract of op de factuur van de tussenpersoon. Ruim twee derde van de respondenten dat aangaf met tussenpersonen te werken, verricht betalingen naar bankrekeningnummers die vermeld staan in het contract of op de factuur van die tussenpersoon. Een derde van de respondenten geeft aan ook te betalen naar andere rekeningnummers óf dit niet te weten. Dat is een opmerkelijke uitkomst. Immers het betalen naar een ander bankrekeningnummer kán een risico op corruptie of fraude meebrengen.

Bovenstaande grafiek heeft alleen betrekking op organisaties die aangaven dat er transacties bij het bedrijf tot stand komen met tussenkomst van derde partijen. Transacties met derde partijen kunnen tot stand komen op basis van een succes fee. Dat betekent dat de vergoeding die de derde partij ontvangt afhankelijk is van het slagen van de transactie. Het belang van de tussenpersoon hangt dan samen met het slagen van de transactie, waarmee het risico op corruptie hoger wordt. Slechts een klein deel van de respondenten (bijna 19% uit de profitsector en 5% uit de non-profit) geeft aan dat transacties bij hun organisaties tot stand komen op basis van een succes fee.

Een andere factor die indicatief kan zijn voor een hoger corruptierisico is het gebruikmaken van persoonlijke netwerken bij het genereren van transacties. Voorbeelden hiervan zijn transacties waarbij politiek prominente personen zijn betrokken. Ongeveer één derde van de respondenten geeft aan wel gebruik te maken van persoonlijke netwerken. Dit percentage is zowel in de profit als in de non-profitsector ongeveer gelijk.

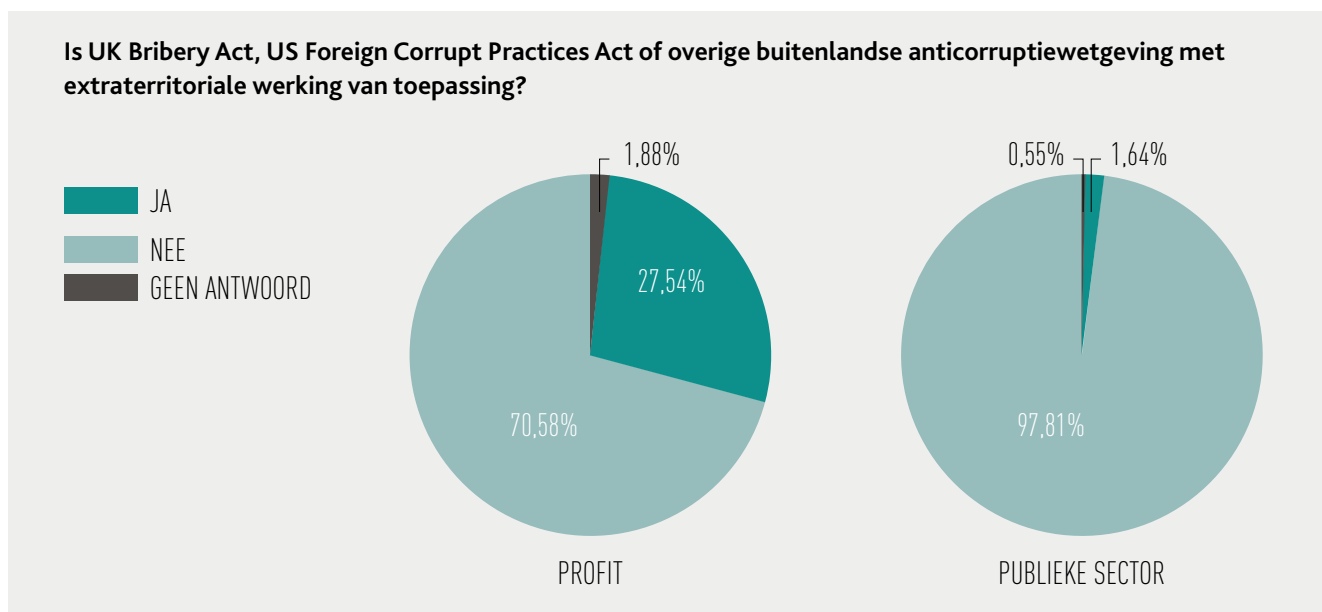

A woman with curly hair and glasses is talking on a mobile phone while working at a computer in an office. She is wearing a blue shirt and a watch. The background shows a window with a view of a building. A large, semi-transparent number '5' is overlaid on the bottom right of the image. A red vertical bar is on the left side.

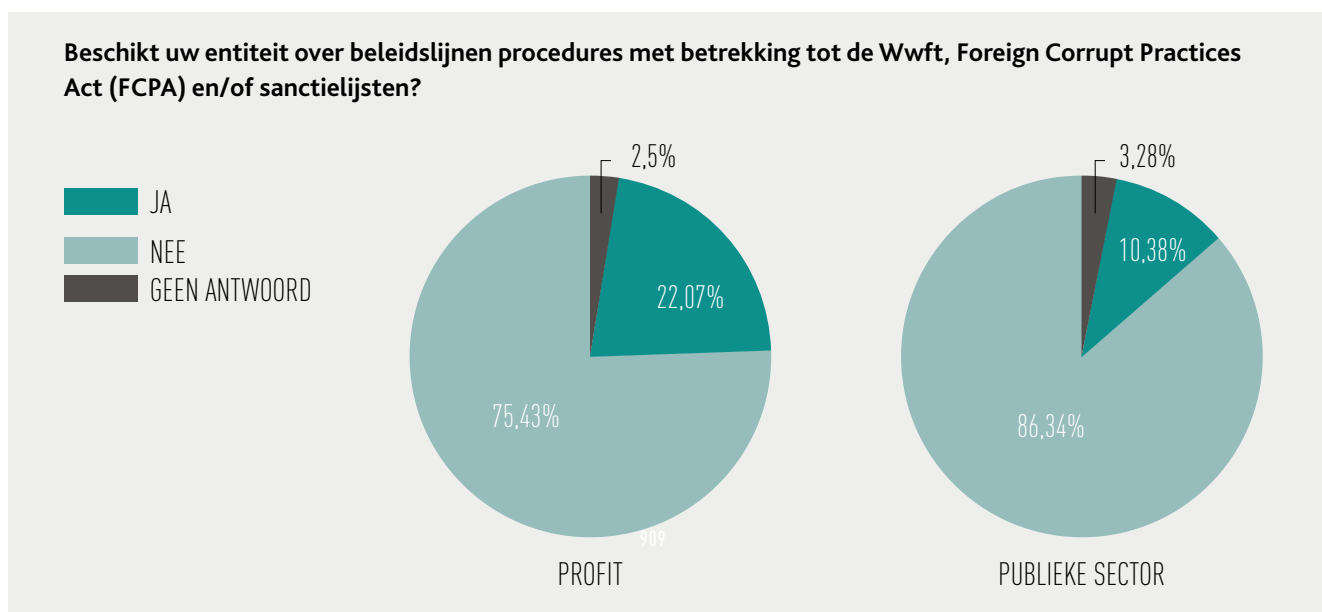
**(Buitenlandse) regelgeving
wel of niet van toepassing?**

Antwoorden geven te denken...

Om corruptie te bestrijden bestaat in Nederland de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Buitenlandse equivalenten zoals de Amerikaanse Foreign Corrupt Practices Act (FCPA) en de Engelse UK Bribery Act zijn op punten strikter en hebben veelal een extraterritoriale werking. Dit houdt in dat een onderneming niet in Amerika of de UK gevestigd hoeft te zijn om aan deze wetten te moeten voldoen. Ruim 70% van de profit-respondenten geeft aan dat geen extraterritoriale corruptiewetgeving van toepassing is. Bij respondenten uit de publieke sector is dit percentage bijna 98%. Deze percentages zijn boven verwachting hoog, waardoor te betwijfelen valt of respondenten wel voldoende op de hoogte zijn van de reikwijdte van betreffende regelgeving.

Een gevolg van de gegeven antwoorden is dat de ruime meerderheid van de respondenten niet beschikt over beleidslijnen of procedures die betrekking hebben op genoemde wet- en regelgeving.

Over BDO

Meer informatie

BDO Forensics & Technology ondersteunt organisaties bij het voorkomen, detecteren en adequaat reageren op fraude. Een manier om incidenten te voorkomen is inzicht creëren in waar uw organisatie risico's loopt op niet-naleving van wet- en regelgeving. BDO Forensic & Technology helpt organisaties met het creëren van inzicht in deze risico's en het mitigeren hiervan, bijvoorbeeld door het opstellen van een fraudebeleid en het verder verbeteren van frauderisicomanagement. Hoe professioneel is de frauderisicopreventie en -beheersing bij uw organisatie? BDO helpt u graag verder.

BDO Audit & Assurance controleert uw jaarrekening of andere financiële verantwoording. Daarbij wordt niet alleen naar 'het boekje' gekeken, maar ook naar zaken als privacy, ICT, strategie en bedrijfsvoering, bedrijfscontinuïteit en fraude-, corruptie en overige non-compliance risico's. BDO Audit & Assurance vindt het belangrijk dat zaken niet alleen kloppen (binnen de regels zijn), maar ook deugen. Daaraan besteden wij, samen met de gecontroleerde ondernemingen, veel tijd en aandacht. Heeft u interesse in een audit door BDO? Neem voor een kennismaking contact met ons op.

Dick van Onzenoort

Partner BDO Audit & Assurance

E dick.van.onzenoort@bdo.nl

T 06 - 41 15 01 95

Martijn de Vroom

Director BDO Forensics & Technology

E martijn.de.vroom@bdo.nl

T 06 - 51 99 20 56

nieuwe perspectieven

Deze publicatie is zorgvuldig voorbereid en tot stand gekomen, maar is in algemene bewoordingen gesteld en bevat alleen informatie van algemene aard. Deze publicatie bevat geen advies voor concrete situaties, zodat uitdrukkelijk wordt afgeraden om zonder advies van een deskundige op basis van de informatie in deze publicatie te handelen, na te laten of besluiten te nemen. Voor het verkrijgen van een advies dat is toegesneden op uw concrete situatie, kunt u zich wenden tot BDO Audit & Assurance B.V. of een van haar adviseurs. BDO Audit & Assurance B.V., de met haar gelieerde partijen en haar adviseurs aanvaarden geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg is van handelen, nalaten of het nemen van besluiten op basis van de informatie in deze publicatie.

BDO is een op naam van Stichting BDO te Amsterdam geregistreerd merk.

In deze publicatie wordt **BDO** gebruikt ter aanduiding van de organisatie die onder de merknaam 'BDO' actief is op het gebied van de professionele dienstverlening (accountancy, belastingadvies en advisory).

BDO Audit & Assurance B.V. is lid van BDO International Ltd, een rechtspersoon naar Engels recht met beperkte aansprakelijkheid, en maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van juridisch zelfstandige organisaties die onder de naam 'BDO' optreden.

BDO is de merknaam die wordt gebruikt ter aanduiding van het BDO-netwerk en van elk van de BDO Member Firms.